2024/597

7.3.2024

KOMISJONI SOOVITUS (EL) 2024/597,

18. detsember 2023,

Portugali ajakohastatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava (2021–2030) projekti kohta ning Portugali meetmete kooskõla kohta liidu kliimaneutraalsuse eesmärgiga ja kliimamuutustega kohanemisel tehtavate edusammude tagamisega

(Ainult portugalikeelne tekst on autentne)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 292,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrust (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013, ([1]) eriti selle artikli 9 lõiget 2 ja artikli 14 lõiget 6,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999, ([2]) eriti selle artikli 7 lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

Soovitused Portugali ajakohastatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava (2021–2030) projekti kohta

(1) Portugal esitas oma ajakohastatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projekti 30. juunil 2023.

(2) Määruse (EL) 2018/1999 (edaspidi „juhtimismäärus“) artiklis 3 ja I lisas on esitatud elemendid, mis peavad sisalduma ajakohastatud lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas. 2022. aasta detsembris võttis komisjon vastu suunised liikmesriikidele ajakohastatud riiklike energia- ja kliimakavade projektide ja lõplike kavade koostamise protsessi ja ulatuse kohta ([3]). Suunistes tehti kindlaks head tavad ning piiritleti hiljutiste poliitiliste, õiguslike ja geopoliitiliste muutuste mõju energia- ja kliimapoliitikale.

(3) Seoses kavaga „REPowerEU“ ([4]) ning 2022. ja 2023. aasta Euroopa poolaasta tsüklite osana on komisjon pööranud suurt tähelepanu liikmesriikide energia- ja kliimavaldkonna reformi- ja investeerimisvajadustele, et tugevdada energiajulgeolekut ja suurendada taskukohasust sellega, et kiirendatakse õiglast roheüleminekut. See kajastub 2022. ja 2023. aasta Portugali riigiaruannetes ([5]) ning nõukogu soovitustes Portugalile ([6]). Liikmesriigid peaksid nõukogu uusimaid riigipõhiseid soovitusi oma lõplikes ajakohastatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades arvesse võtma.

([1]) ELT L 328, 21.12.2018, lk 1.
([2]) ELT L 243, 9.7.2021, lk 1.
([3]) Komisjoni teatis suuniste kohta liikmesriikidele 2021.–2030. aasta riiklike energia- ja kliimakavade ajakohastamiseks (ELT C 495, 29.12.2022, lk 24).
([4]) COM(2022) 230 final.
([5]) SWD(2022) 623 final; SWD(2023) 622 final.
([6]) (2022/C 334/22); soovitus nõukogu soovituse kohta (2023/C 312/22), soovitus nõukogu soovituse kohta.

(4) Komisjoni soovitused jõupingutuste jagamise määruse ([7]) kohaste riiklike eesmärkide saavutamise kohta põhinevad tõenäosusel, et liikmesriigid saavutavad 2030. aastaks seatud eesmärgid, sealjuures võetakse arvesse jõupingutuste jagamise määruse kohaste paindlikkusmeetmete kasutamise korda.

(5) Süsinikdioksiidi kogumist, kasutamist ja säilitamist käsitlevate komisjoni soovituste eesmärk on saada ülevaade kõnealuste tehnoloogiate kavandatava kasutuselevõtu kohta riigi tasandil, sealhulgas andmed igal aastal koguda kavatsetavate CO_2 koguste kohta kuni aastani 2030, jaotatuna kogutava CO_2 allikate kaupa (kas kogutav CO_2 on pärit Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/87/EÜ ([8]) hõlmatud käitistest või muudest allikatest, nt biogeensetest allikatest või otse atmosfäärist), kavandatud CO_2 transporditaristu kohta ning võimalike riigisiseste CO_2 säilitamisvõimaluste ja sisestusmahtude kohta, mis on kava kohaselt kättesaadavad 2030. aastal.

(6) Komisjoni soovitustes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/841 (maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse määrus, edaspidi „LULUCFi määrus“) ([9]) rakendamise tulemuslikkuse kohta käsitletakse seda, kuidas liikmesriik täidab ajavahemikul 2021–2025 (esimene ajavahemik) negatiivse saldo vältimise kohustust ja ajavahemikul 2026–2030 (teine ajavahemik) oma riiklikku eesmärki, seejuures võetakse arvesse kõnealuses määruses sätestatud paindlikkusmeetmete kasutamise korda. Komisjoni soovitustes võetakse arvesse ka seda, et esimesel ajavahemikul kantakse LULUCFi määruse kohaldamisala ülemäärased heitkogused automaatselt üle jõupingutuste jagamise määruse kohaldamisalasse.

(7) Selleks et kliimamuutustega kohanemine toetaks nõuetekohaselt energiaalaste eesmärkide ja kliimamuutuste leevendamise eesmärkide saavutamist, on oluline teha kindlaks võimalikud kliimamuutustega seotud ohud ning analüüsida kliimaga seotud haavatavust ja riske, mis võivad mõjutada asjaomaseid piirkondi või sektoreid. Komisjoni soovitustes kliimamuutustega kohanemise kohta käsitletakse seda, mil määral Portugal lõimis oma ajakohastatud riiklikku energia- ja kliimakavasse kohanemise eesmärgid, milles võetakse arvesse kliimariske, mis võivad takistada Portugalil energialiidu eesmärkide ja sihtide saavutamist. Ilma konkreetsete kohanemist käsitlevate kavandatud ja rakendatud poliitikasuundade ja meetmeteta on energialiidu mõõtmetega seotud eesmärkide saavutamine ohus. Erilist tähelepanu nõuab muutuvates ilmastikutingimustes veemajandus, sest üleujutuste, kuumuse ja põua mõju energiatootmisele toob kaasa elektrikatkestuste ohu.

(8) Komisjoni soovitused taastuvenergiaeesmärkide kohta põhinevad määruse (EL) 2018/1999 II lisas esitatud valemil (mis põhineb objektiivsetel kriteeriumidel) ning peamistel Portugali riiklikust energia- ja kliimakava projektist puuduvatel poliitikasuundadel ja meetmetel, mida on vaja, et Portugal saaks õigeaegselt ja kulutõhusalt anda oma riikliku panuse liidu siduvasse taastuvenergia osakaalu eesmärki, milleks on 2030. aastaks vähemalt 42,5 %, koos ühise püüdlusega suurendada seda 45 %ni vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile (EL) 2018/2001, ([10]) milles käsitletakse taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamist. Komisjoni soovitused põhinevad ka Portugali panusel kõnealuse direktiivi artiklites 15a, 22a, 23, 24 ja 25 esitatud konkreetsete eesmärkide saavutamisse ning sellega seotud poliitikasuundadel ja meetmetel direktiivi kiireks ülevõtmiseks ja rakendamiseks. Soovitused kajastavad seda, kui oluline on töötada välja põhjalik pikaajaline kava taastuvenergia ja eelkõige tuuleenergia kasutuselevõtuks, et suurendada nähtavust Euroopa töötleva tööstuse ja võrguettevõtjate jaoks kooskõlas Euroopa tuuleenergia paketiga ([11]).

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmetesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 (ELT L 156, 19.6.2018, lk 26), mida on muudetud 19. aprilli 2023. aasta määrusega (EL) 2023/857, millega muudetakse määrust (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmetesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning määrust (EL) 2018/19992023/839 (ELT L 111, 26.4.2023, lk 1).

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/841, millega lisatakse maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest tulenev kasvuhoonegaaside heide ja sellest tulenevate kasvuhoonegaaside sidumine 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 ja otsust nr 529/2013/EL (ELT L 156, 19.6.2018, lk 1), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. aprilli 2023. aasta määrusega (EL) 2023/839, millega muudetakse määrust (EL) 2018/841 kohaldamisala, aruandlus- ja täitmisnõuete lihtsustamise ning liikmesriikidele 2030. aastaks eesmärkide kehtestamise osas, ning määrust (EL) 2018/1999 seire, aruandluse, edusammude jälgimise ja läbivaatamise parandamise osas (ELT L 107, 21.4.2023, lk 1).

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta direktiiviga (EL) 2023/2413 (ELT L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

([11]) Teatis Euroopa tuuleenergia tegevuskava kohta (COM(2023) 669 final, 24.10.2023) ja teatis ELi merel toodetud taastuvenergia eesmärkide elluviimise kohta (COM(2023) 668 final).

(9) Komisjoni soovitused riikliku energiatõhususpanuse kohta põhinevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu energiatõhusust käsitleva direktiivi (EL) 2023/1791 ([12]) artiklil 4, selle direktiivi I lisas esitatud valemil ning seotud poliitikasuundadel ja meetmetel selle rakendamiseks.

(10) Komisjoni soovitustes pööratakse erilist tähelepanu eesmärkidele ja panustele ning nendega seotud poliitikasuundadele ja meetmetele kava „REPowerEU“ elluviimiseks, et kiiresti järk-järgult kaotada sõltuvus Venemaa fossiilkütustest. Soovitustes võetakse arvesse kogemusi, mis on saadud algatuste paketi „Säästame gaasi turvalise talve nimel“ ([13]) rakendamisest. Soovitused kajastavad vajadust muuta energiasüsteem vastupidavamaks, võttes arvesse kohustusi, mis tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustest (EL) 2019/941, mis käsitleb ohuvalmidust elektrisektoris, ([14]) ja (EL) 2017/1938, mis käsitleb gaasivarustuskindlust, ([15]) ning kooskõlas komisjoni soovitusega energia salvestamise kohta ([16]).

(11) Komisjoni soovitustes võetakse arvesse vajadust kiirendada energia siseturu lõimimist, et tugevdada paindlikkuse rolli ning võimestada ja kaitsta tarbijaid. Samuti võetakse komisjoni soovitustes arvesse seda, et on oluline hinnata energiaostuvõimetute leibkondade arvu kooskõlas määruse (EL) 2018/1999 artiklis 3 esitatud nõuetega ja komisjoni soovitusega (EL) 2023/2407 ([17]).

(12) Komisjoni soovitused kajastavad seda, et on oluline tagada piisavad investeeringud puhta energia alastesse teadusuuringutesse ja uuendustesse, et edendada nende arengut ja suurendada tootmisvõimsust, sealhulgas kehtestada asjakohased poliitikasuunad ja meetmed energiamahukate tööstusharude ja muude ettevõtete jaoks, ning seda, et nullnetotööstuse jaoks on vaja täiendada tööjõu oskusi, et tugevdada liidus tugevat, konkurentsivõimelist ja keskkonnasäästlikku majandust.

(13) Komisjoni soovitused tuginevad Pariisi kokkuleppe raames võetud kohustustele järk-järgult vähendada fossiilkütuste kasutamist ning fossiilkütuste toetuste järkjärgulise kaotamise tähtsusele.

(14) Investeerimisvajadusi käsitlevad komisjoni soovitused põhinevad komisjoni hinnangul selle kohta, kas ajakohastatud kava projektis antakse üldine ülevaade investeerimisvajadustest selle jaoks, et saavutada energialiidu kõigi mõõtmetega seotud eesmärgid ja panused, märgitakse rahastamisallikad, sealhulgas era- ja avaliku sektori allikate kaupa, kirjeldatakse investeeringuid, mis on kooskõlas Portugali taaste- ja vastupidavuskavaga, Portugali õiglase ülemineku territoriaalsete kavadega ning Euroopa poolaasta raames esitatud 2022.–2023. aasta riigipõhiste soovitustega, ning kas selles sisaldub kavandatud poliitikasuundade ja meetmete usaldusväärne makromajanduslik hindamine. Riiklik energia- ja kliimakava peaks tagama riigi poliitikasuundade ja meetmete läbipaistvuse ja prognoositavuse, et toetada investeerimiskindlust.

(15) Komisjoni soovitused kajastavad seda, kui tähtis on ulatuslik piirkondlik konsulteerimine ning see, et kava teemal tagatakse varajane ja kaasav konsulteerimine, sealhulgas üldsuse tulemuslik osalemine koos piisava teabe ja sobiva ajakavaga, kooskõlas Århusi konventsiooniga ([18]).

([12]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. septembri 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/1791, mis käsitleb energiatõhusust ja millega muudetakse määrust (EL) 2023/955 (ELT L 231, 20.9.2023, lk 1).

([13]) Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Säästame gaasi turvalise talve nimel“ (COM(2022) 360 final).

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/941, mis käsitleb ohuvalmidust elektrisektoris ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2005/89/EÜ (ELT L 158, 14.6.2019, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/941/oj).

([15]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1938, mis käsitleb gaasivarustuskindluse tagamise meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 994/2010 (ELT L 280, 28.10.2017, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj).

([16]) Komisjoni 14. märtsi 2023. aasta soovitus „Energia salvestamine – alusepanek vähese CO_2 heitega ja kindlale ELi energiasüsteemile“ (ELT C 103, 20.3.2023, lk 1).

([17]) Komisjoni 20. oktoobri 2023. aasta soovitus (EL) 2023/2407 energiaostuvõimetuse kohta (ELT L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

([18]) Keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsioon, 25. juuni 1998 (Århusi konventsioon).

(16) Õiglast üleminekut käsitlevad komisjoni soovitused kajastavad hinnangut selle kohta, kas Portugali kavas on piisavalt põhjalikult kindlaks tehtud kliimapöörde ja energiasüsteemi ümberkujundamise mõju ühiskonnale, tööhõivele ja oskustele, ning kas seal on visandatud asjakohased kaasnevad poliitikasuunad ja meetmed õiglase ülemineku edendamiseks, mille puhul toetatakse samal ajal nii inimõiguste kui ka soolise võrdõiguslikkuse edendamist.

(17) Komisjon lähtus Portugalile antud soovituste koostamisel Portugali esitatud ajakohastatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projektile antud hinnangust, ([19]) mis avaldatakse koos käesoleva soovitusega.

(18) Portugal peaks käesolevaid soovitusi nõuetekohaselt arvesse võtma oma lõpliku ajakohastatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava koostamisel; see kava tuleb esitada 30. juuniks 2024.

Soovitused, mis käsitlevad kooskõla liidu kliimaneutraalsuse eesmärgiga ja kliimamuutustega kohanemisel tehtavate edusammude tagamisega

(19) Määruse (EL) 2021/1119 (Euroopa kliimamäärus) kohaselt peab komisjon hindama liikmesriikide meetmete kooskõla kliimaneutraalsuse eesmärgiga ja kliimamuutustega kohanemisel tehtavate edusammude tagamisega. Komisjon hindas Portugali meetmete kooskõla nende eesmärkidega ([20]). Allpool esitatud soovitused põhinevad sellel hinnangul. Portugal peaks kõnealuseid soovitusi nõuetekohaselt arvesse võtma ja võtma nende suhtes järelmeetmeid kooskõlas Euroopa kliimamäärusega.

(20) Kõige haavatavamad kogukonnad on need, kelle puhul on suur tõenäosus, et kliimamuutused neid mõjutavad. Eri piirkondade ja sotsiaal-majanduslike rühmade erinev kokkupuude kliimamõjuga ja sellest tulenev haavatavus süvendab juba olemasolevat ebavõrdsust ja haavatavust. Õiglane vastupanuvõime peaks vähendama kliimariskide koormuse ebavõrdset jaotumist ja tagama kliimamuutustega kohanemisest saadava kasu õiglase jaotamise. Kohalikul tasandil on oskusi, mis saavad kliimamuutustele vastupanu võimet laiemalt mõjutada. Riiklikust tasandist madalama tasandi kohanemispoliitika ettevalmistamine ja rakendamine on väga oluline,

SOOVITAB PORTUGALIL TEHA JÄRGMIST:

MÄÄRUSE (EL) 2018/1999 KOHASE AJAKOHASTATUD RIIKLIKU ENERGIA- JA KLIIMAKAVA PROJEKT

1. Esitada prognoosid selle kohta, kuidas kehtivad ja kavandatud poliitikasuunad ja meetmed aitavad 2030. aastaks saavutada jõupingutuste jagamise määruse kohase riikliku kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärgi –42 % võrreldes 2005. aasta tasemega. Vajaduse korral määrata kindlaks täiendavad poliitikasuunad ja meetmed, sealhulgas metaani, N_2O ja fluoritud gaaside puhul, mille allikad on tööstusprotsessid ja toodete kasutamine, põllumajandus ja jäätmekäitlus, või täpsustada, kuidas kasutatakse nõuete täitmise tagamiseks jõupingutuste jagamise määruse kohaseid paindlikkusmeetmeid. Täiendada teavet poliitikasuundade ja meetmete kohta, sealhulgas liidu rahastamisprogrammide (nt ühise põllumajanduspoliitika) meetmete kohta: kirjeldada selgelt nende poliitikasuundade ja meetmete ulatust, ajakava ja võimaluse korral eeldatavat mõju kasvuhoonegaaside heite vähendamisele.

2. Täpsustada CO_2 heite kogused (koos CO_2 allikatega), mida oleks võimalik koguda igal aastal kuni 2030. aastani. Esitada üksikasjad selle kohta, kuidas kogutud CO_2 transporditakse. Täpsustada 2030. aastaks kättesaadavad summaarsed CO_2 säilitamisvõimalused ja sisestusmahud.

3. Ajakohastada LULUCFi prognoose, et kajastada riiklike inventuuride metoodilist ülevaatust ning väljendada arvuliselt selliste osutatud poliitikasuundade ja meetmete eeldatavat mõju, millega tagatakse, et kasvuhoonegaaside sidumine selles sektoris on tegelikus kooskõlas 2025. aastani kehtiva negatiivse saldo vältimise kohustusega, 2030. aastaks seatud ELi netosidumiseesmärgiga –310 miljonit CO_2 ekvivalenttonni ja määruses (EL) 2018/841 seatud riigipõhise sidumiseesmärgiga –968 tuhat CO_2 ekvivalenttonni. Anda selget teavet selle kohta, kuidas kasutatakse avaliku sektori rahastust (nii liidu rahalisi vahendeid, sealhulgas ühise põllumajanduspoliitika vahendeid, kui ka riigiabi) ja erasektoripoolset rahastamist süsinikku siduva majandamise kavade kaudu järjepidevalt ja tulemuslikult selleks, et saavutada riiklik netosidumiseesmärk. Anda vastavalt määruse (EL) 2018/1999 V lisa 3. osale teavet selle kohta, milline on olukord seire, aruandluse ja kontrolli jaoks kõrgemate määramistasandite/geograafiliselt täpsete andmestike kasutamisele üleminekul ja milliseid edusamme selle tagamiseks veel teha tuleb.

([19]) SWD(2023) 922 final.

([20]) ELi kliimameetmete 2023. aasta eduaruanne (COM(2023) 653 final) ja komisjoni talituste töödokument „Hinnang kliimamuutustega kohanemisel tehtud edusammudele üksikutes liikmesriikides vastavalt Euroopa kliimamäärusele“ (SWD(2023) 932).

4. Esitada asjaomaste kliimaga seotud haavatavuste ja riskide täiendav analüüs seoses riiklike eesmärkide ja panuste saavutamisega ning poliitikasuundade ja meetmetega energialiidu eri mõõtmetes. Paremini kirjeldada ja arvuliselt väljendada seost energialiidu konkreetsete eesmärkide ja poliitikasuundadega, mida kliimamuutustega kohanemist käsitlevad poliitikasuunad ja meetmed peaksid toetama. Pöörata erilist tähelepanu veemajandusele muutuvates ilmastikutingimustes, sest üleujutuste, kuumuse ja põua mõju energiatootmisele toob kaasa elektrikatkestuste ohu.

5. Suurendada taastuvate energiaallikate osakaalu eesmärki vähemalt 51 %ni, et aidata saavutada liidu 2030. aasta siduvat taastuvenergiaeesmärki, mis on sätestatud direktiiviga (EL) 2023/2413 muudetud direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõikes 1 ja kooskõlas määruse (EL) 2018/1999 II lisas esitatud valemiga. Lisada soovituslik trajektoor, mis hõlmab 2025. ja 2027. aasta võrdlustasemeid määruse (EL) 2018/1999 artikli 4 punkti a alapunkti 2 kohaselt.

6. Esitada hinnangulised trajektoorid ja pikaajaline kava taastuvenergia tehnoloogiate kasutuselevõtuks järgmise kümne aasta jooksul ning väljavaade kuni 2040. aastani. Lisada soovituslik uuenduslike taastuvenergiatehnoloogiate kasutuselevõtu eesmärk kooskõlas muudetud direktiiviga (EL) 2018/2001. Lisada konkreetsed eesmärgid, et aidata saavutada hoonete ja tööstuse jaoks 2030. aastaks seatud soovituslik alleesmärk ning siduv 2030. aasta alleesmärk muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud kütuste kohta tööstuses kooskõlas muudetud direktiiviga (EL) 2018/2001. Lisada kütte- ja jahutussektori siduvad eesmärgid nii ajavahemikuks 2021–2025 kui ka ajavahemikuks 2026–2030 ning soovituslik eesmärk direktiivi (EL) 2018/2001 IA lisas sätestatud lisaeesmärkide saavutamiseks. Lisada soovituslik eesmärk kaugkütte ja -jahutuse valdkonnas aastateks 2021–2030. Täpsustada, millise eesmärgi kavatseb Portugal saavutada transpordisektoris kütusetarnijatele kehtestatud kohustusega, sealhulgas täiustatud biokütuste ja muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud kütuste alleesmärgi kaudu, kusjuures tuleb tagada, et järgitakse muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud kütuste miinimumtaset 2030. aastal.

7. Lisada üksikasjalikud ja arvuliselt väljendatud poliitikasuunad ja meetmed viisil, mis võimaldab õigeaegselt ja kulutõhusalt tagada riikliku panuse ELi siduvasse taastuvenergiaeesmärki, milleks on 2030. aastaks vähemalt 42,5 %, mida püütakse ühiselt suurendada 45 %ni. Kirjeldada eeskätt seda, kuidas Portugal kavatseb kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu taastuvelektri ostulepingute sõlmimise kaudu, ning lisada toetusvahendite eeldatava eraldamise pikaajaline avaldatud ajakava, mis hõlmab vähemalt järgmist viit aastat.

8. Lisada biomassivarude prognoosid vastavalt lähteainele ja lähteaine päritolule ning eristades omamaist toodangut ja importi. Lisada hinnang energia saamiseks kasutatava metsa biomassi riigisisese tarnimise kohta aastatel 2021–2030 kooskõlas muudetud direktiivi (EL) 2018/2001 artiklis 29 sätestatud rangemate säästlikkuse kriteeriumidega. Lisada hinnang selle kohta, mil määral on metsa biomassi kavandatud kasutamine energia tootmiseks kooskõlas Portugali kohustustega, mis tulenevad läbivaadatud LULUCFi määrusest, eelkõige aastate 2026–2030 jaoks, koos vajalike riiklike meetmete ja poliitikasuundadega, millega see kooskõla tagatakse. Lisada täiendavad meetmed biometaani kestliku tootmise edendamiseks, võttes arvesse Portugali kestliku biogaasi/biometaani tootmisvõimalusi, maagaasi tarbimise profiili ja olemasolevat taristut ning kääritussaaduste ja biogeense CO_2 kasutamist.

9. Esitada võimalikult suures ulatuses nende sammude eeldatav ajakava, mille tulemusena võetakse vastu seadusandlikud ja muud kui seadusandlikud poliitikasuunad ja meetmed, mille eesmärk on üle võtta ja rakendada muudetud direktiivi (EL) 2018/2001 sätted, eelkõige eelmistes punktides nimetatud meetmete osas.

10. Lisada energia lõpptarbimise riiklik energiatõhususpanus, et aidata saavutada ELi siduv energia lõpptarbimise eesmärk 2030. aastaks, vastavalt direktiivi (EL) 2023/1791 artiklile 4 ja I lisale või korrigeeritud soovituslikule riiklikule panusele, mille komisjon esitab kooskõlas selle direktiivi artikli 4 lõikega 5 igale liikmesriigile 1. märtsiks 2024. Lisada primaarenergia tarbimise riiklik energiatõhususpanus ELi soovitusliku primaarenergia tarbimise eesmärgi jaoks vastavalt direktiivi (EL) 2023/1791 artiklile 4 ja I lisale. Määrata kindlaks energiatarbimise vähendamise ulatus, mille peavad saavutama kõik avaliku sektori asutused, jaotatuna sektorite kaupa, ning igal aastal renoveeritav avaliku sektori asutuste omanduses olevate köetavate ja/või jahutatavate hoonete kasulik üldpõrandapind või vastav igal aastal saavutatav energiasääst.

11. Esitada täielikud poliitikasuunad ja meetmed selleks, et saavutada riiklik panus energiatõhususse, ning eelkõige kirjeldada, kuidas rakendatakse energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet. Määrata kindlaks usaldusväärsed energiatõhususe rahastamise programmid ja toetusskeemid, mis võimaldavad kaasata erasektori investeeringuid ja täiendavat kaasrahastamist. Esitada teavet energiasäästumeetmete kohta, millega tagatakse nõutav lõppkasutuse kumulatiivne energiasääst 2030. aastaks, samuti energiaauditite ja energiajuhtimissüsteemide edendamise meetmete kohta.

12. Lisada ajakohastatud eesmärgid, et tagada 2050. aastaks väga energiatõhus ja vähese CO_2 heitega riiklik hoonefond ning muuta olemasolevad hooned heitevabaks. Lisada vahe-eesmärgid 2030. ja 2040. aastaks ning nende vahe-eesmärkide võrdlus uusima pikaajalise renoveerimisstrateegiaga. Lisada rohkem teavet hoonete puhul rakendatavate seotud meetmete kohta ja kirjeldada nende eeldatavat mõju energiasäästu seisukohast.

13. Tugevdada energiasüsteemi vastupanuvõimet selgete eesmärkide ja meetmete kehtestamisega, et tulla toime olukorraga, kus tarned on piiratud või katkenud, ning poliitikasuundade ja meetmete esitamisega, et lõimida kliimamuutustega kohanemise eesmärk energiasüsteemi. Hinnata naftataristu (sh rafineerimistehased, naftavarud) piisavust, võttes arvesse naftanõudluse eeldatavat vähenemist ja üleminekut vähem CO_2 heidet tekitavatele alternatiividele.

14. Esitada paindlikkusvajaduste hindamise alusel selged eesmärgid tarbimiskaja jaoks, et parandada energiasüsteemi paindlikkust, ning kirjeldada, kuidas hõlbustatakse energiasüsteemi lõimimist vastavalt muudetud direktiivi (EL) 2018/2001 artiklile 20a. Kirjeldada meetmeid, mille eesmärk on soodustada konkurentsivõimelisemaid jaemüügiturgusid ja suurendada tarbijate mõjuvõimu jaemüügiturul.

15. Jätkuvalt arendada lähenemisviisi energiaostuvõimetuse probleemi lahendamisele ning lisada hinnang mõjutatud leibkondade olukorra kohta ja konkreetne mõõdetav energiaostuvõimetuse vähendamise eesmärk, nagu on nõutud määruses (EL) 2018/1999 [termin on muutunud: määruses „energia eest tasumise raskused“], võttes arvesse soovitust (EL) 2023/2407. Esitada täiendavad üksikasjad olemasolevate ja võimalike meetmete kohta energiaostuvõimetuse vähendamiseks ning sihtotstarbeliste rahaliste vahendite kohta nii sotsiaalpoliitika (taskukohasus) kui ka energiaalaste struktuurimeetmete seisukohast, eelkõige seoses energiatõhususe, hoonete renoveerimise ja taastuvenergia kättesaadavusega. Selgitada, kuidas kavatsetakse kasutada energiatõhususkohustuste süsteemi kohaseid energiatõhususe parandamise meetmeid, et leevendada energiaostuvõimetust, nagu on nõutud määruses (EL) 2018/1999.

16. Täiendavalt selgitada riigi teadusuuringute, innovatsiooni ja konkurentsivõime alaseid eesmärke puhaste tehnoloogiate kasutuselevõtu osas ning määrata kindlaks suund aastani 2030 ja aastani 2050, eesmärgiga toetada tööstuse CO_2 heite vähendamist ning edendada ettevõtete üleminekut nullneto- ja ringmajandusele. Esitada poliitikasuunad ja meetmed, millega edendatakse nullnetoheitega projektide, sealhulgas energiamahukate tööstusharude jaoks oluliste projektide väljatöötamist. Kirjeldada loamenetluste prognoositavat ja lihtsustatud õigusraamistikku ning seda, kuidas lihtsustatakse vajaduse korral juurdepääsu riiklikule rahastamisele. Esitada üksikasjalikud poliitikasuunad ja meetmed energiasüsteemi digitaliseerimiseks, puhta energia alaste oskuste arendamiseks ning avatud kaubanduse hõlbustamiseks, et tagada peamiste nullnetokomponentide ja -seadmete vastupidavad ja kestlikud tarneahelad.

17. Määrata kindlaks reformid ja meetmed, mille abil kaasatakse energia- ja kliimaeesmärkide saavutamiseks vajalikke erasektori investeeringuid. Parandada ja laiendada investeerimisvajaduste analüüsi, et lisada põhjalik ja järjepidev ülevaade avaliku ja erasektori investeeringute vajadusest nii kokkuvõtlikult kui ka sektorite kaupa. Täiendada kogu majandust hõlmavat ülevalt alla lähenemisviisi alt üles suunatud projektipõhise hindamisega. Esitada kogu investeerimisvajaduse jaotus koos lisateabega riiklike, piirkondlike ja liidu rahastamisallikate ning kasutusele võetavate erasektori rahastamisallikate kohta. Lisada lühikirjeldus selle kohta, milline finantstoetusskeem on valitud avaliku sektori eelarvest ja liidu rahalistest vahenditest rahastatavate poliitikasuundade ja meetmete rakendamiseks, ning segatüüpi rahastamisvahendite kasutamise kohta, mille puhul kasutatakse toetusi, laene, tehnilist abi ja avaliku sektori tagatisi, sealhulgas kirjeldada riiklike tugipankade rolli asjaomastes skeemides ja/või seda, kuidas kaasatakse erasektori rahalisi vahendeid. Kaaluda rahastamisallikana heitkoguste kulutõhusat loovutamist teistele liikmesriikidele jõupingutuste jagamise määruse alusel. Esitada usaldusväärne hinnang kavandatud poliitikasuundade ja meetmete makromajandusliku mõju kohta.

18. Kirjeldada, kuidas ajakohastatud kavas sisalduvad poliitikasuunad ja meetmed on kooskõlas Portugali taaste- ja vastupidavuskavaga, sealhulgas REPowerEU peatükiga.

19. Selgitada üksikasjalikumalt, kuidas ja mis ajaks kavatseb Portugal fossiilkütuste toetused järk-järgult kaotada.

20. Anda üksikasjalikumat teavet kliimapöörde ja energiasüsteemi ümberkujundamise mõju kohta ühiskonnale, tööhõivele ja oskustele või mis tahes muu jaotusliku mõju kohta, ning õiglase ülemineku toetamiseks kavandatud eesmärkide, poliitikasuundade ja meetmete kohta. Täpsustada toetuse vorm, algatuste mõju, sihtrühmad ja eraldatud vahendid, võttes arvesse nõukogu soovitust õiglase kliimaneutraalsusele ülemineku tagamise kohta ([21]). Lisada võimalusel veel elemente, et luua piisav analüüside alus tulevase kliimameetmete sotsiaalkava ettevalmistamiseks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2023/955, ([22]) sealhulgas lisada teave selle kohta, kuidas hinnata selliseid probleeme ja sotsiaalset mõju vähim kaitstud elanikkonnarühmadele, mis tulenevad heitkogustega kauplemise süsteemi rakendamisest hoonetes, maanteetranspordis ja muudes sektorites toimuva kütuste põletamise suhtes ning kuidas teha kindlaks võimalikud toetusesaajad ja asjakohane poliitikaraamistik. Selgitada, kuidas aitab riiklikus energia- ja kliimakavas kindlaks määratud poliitikaraamistik kaasa Portugali kliimameetmete sotsiaalkava ettevalmistamisele ja kuidas tagatakse nende kahe kava vaheline kooskõla.

21. Esitada selge ja üksikasjalik ülevaade sellest, kuidas tagati konsulteerimisprotsessiga kõigi asjaomaste asutuste, kodanike ja sidusrühmade, sealhulgas sotsiaalpartnerite osalus nii kava projekti kui ka lõpliku ajakohastatud kava koostamisel. Esitada kokkuvõte eri osalejate väljendatud seisukohtadest ja sellest, kuidas konsultatsioonide käigus väljendatud seisukohti on kavas arvesse võetud.

22. Laiendada juba heal tasemel olevat piirkondlikku koostööd naaberriikidega ning kirjeldada eeskätt seda, kuidas Portugal kavatseb 2025. aastaks kehtestada raamistiku teiste liikmesriikidega koostöö tegemiseks kooskõlas muudetud direktiivi (EL) 2018/2001 artikliga 9. Soodustada gaasivarustuskindluse tagamiseks ühise solidaarsus-kokkuleppe vastuvõtmist naaberriikidega (Hispaania).

RIIKLIKE MEETMETE KOOSKÕLA KLIIMANEUTRAALSUSE EESMÄRGIGA JA KLIIMAMUUTUSTEGA KOHANEMISEL TEHTAVATE EDUSAMMUDE TAGAMISEGA VASTAVALT MÄÄRUSELE (EL) 2021/1119

1. Kaasata Portugali kliimamuutustega kohanemise poliitika kujundamisse ja rakendamisse sidusrühmad, kes on kliimamuutuste mõju suhtes eriti haavatavad. Dokumenteerida sellised konsulteerimisprotsessid ja nende tulemused. Luua mehhanismid, et tagada riiklikust tasandist madalama tasandi poliitikasuundade korrapärane läbivaatamine ja ajakohastamine, või selliseid mehhanisme parandada.

Brüssel, 18. detsember 2023

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Kadri SIMSON

([21]) Nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus õiglase kliimaneutraalsusele ülemineku tagamise kohta (ELT C 243, 27.6.2022, lk 35).
([22]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta määrus (EL) 2023/955, millega luuakse kliimameetmete sotsiaalfond ja muudetakse määrust (EL) 2021/1060 (ELT L 130, 16.5.2023, lk 1).